

ה' שבט ה'תשע"ו 15.1.16

מגזין מס' 363

שבת פרשת בא

קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב

ג"ה

החייך כסניא

התורה לרוב תדבר

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב קלב

התורה פונה אל רוב בני האדם, התורה לא פונה אל צדיקים כי הם יחידי סגולה, ממש ספורים בכל דור. התורה פונה לאנשים נורמליים. אדם נורמלי זה אדם שיש לו בעיה קשה ביותר לחיות בהווה, משום שלחיות בהווה זה אומר להתגבר על אהבת עצמי. ולהתגבר על אהבת עצמי זהו בעצם מחסום, שבכדי לעבור אותו צריך להשקיע עבודה בשני דברים: שלב ראשון - להודות שאני פצוע, להודות שיש לי בעיות, להודות במחלות שלי, להודות במגבלות שלי. ידיעת המחלה היא - חצי תרופה. שלב שני - לחפש את הפתרונות ולממשם בפועל.

באתר ביו-טיוב ובפייסבוק:

מגזין, שיעורים נגונים ובלוגים מצולמים
(באיכות HD), שידורים חיים בימי חמישי.

WWW.TANYAOR.COM

עזרה ראשונה לנפש

סדר התנ"ך

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

"באתי לגני" – הכנה לי' שבט

מאמר 'צוואתו' של הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש

אודות המאמר "באתי לגני"

לקראת שבת פרשת בא, י' שבט ה'תש"י (1950), יום הסתלקותו של הרבי הרי"ץ, יצאו לאור בפקודתו שני מאמרים [שאמרום כמאמר אחד בשבת פרשת בא, י' שבט ה'תרפ"ג (1923), מיוסדים על מאמרו של אביו הרבי הרש"ב "באתי לגני" ה'תרנ"ח (1898)]. הראשון שבהם, המאמר "באתי לגני" – יצא לאור על מנת ללומדו בשבת י' שבט [יום הסתלקותה של אמו זקנתו (סבתו) הרבנית רבקה, אשת הרבי מהר"ש], והשני, המאמר "היושבת בגנים" על מנת ללומדו בי"ג שבט (יום הסתלקות אמו, הרבנית שטערנא שרה). כמו כן מסר הרבי הרי"ץ לפני הסתלקותו שני מאמרים נוספים להדפסה. האחד, ציוה להוציאו לאור לקראת חג הפורים, ואת השני לקראת ב' ניסן, יום הסתלקות אביו הרבי הרש"ב. כל ארבעת המאמרים הנ"ל מהווים 'המשך' שלם אחד – "באתי לגני", ובו 20 פרקים.

שנה לאחר הסתלקות הרבי הרי"ץ, קיבל על עצמו חתנו – הרבי נשיא דורנו – את הנשיאות במוצאי י' שבט ה'תשי"א (1951), שעה שהחל באמירת מאמר דא"ח – דברי אלוקים חיים (אמירת המאמר היתה האות לתחילת נשיאותו, שכן מאמרי דא"ח נאמרים ע"י אדמו"ר חב"ד בלבד). במאמרו זה הראשון ביאר הרבי נשיא דורנו את הפרק הראשון מפרקי ה'המשך' "באתי לגני". ומאז, מדי שנה בשנה, נהג הרבי לומר מאמר מיוחד, בי' שבט או בימים הסמוכים לו, בו ביאר על פי הסדר בכל שנה פרק נוסף מן ה'המשך'. וכך, במהלך למעלה מארבעים שנה (!) השלים הוא למעלה משני באורים על ה'המשך' כולו.

באחת מרשימות הרבי נאמר: ...רבים מחסידי חב"ד ואנשי שלומינו קבלו עליהם ללמוד ביום י' שבט, יום ההילולא (של הרבי הרי"ץ), את המאמר הנ"ל, שכבר נקבע שמו "באתי לגני ה'שי"ת"...

ובאגרת ששלח לקראת היארצייט (יום הסתלקות) הראשון כתב: "...הנני לעורר אודות מאמרו (של הרבי הרי"ץ) שנתן להדפיס ליום ההסתלקות, הוא דבור המתחיל "באתי לגני" י' שבט תש"י – בטח תלמדו אותו בליל וביום ההילולא".

אודות לימוד מאמר יסודי זה, וידיעתו (גם בעל פה), אמר הרבי באחת משיחותיו: "ההתקשרות (אל הרבי) היא על ידי לימוד תורתו ושמירת התקנות וכו'. הרבי לא אמר... (שההתקשרות אליו היא) על ידי מופתים או על ידי נסיעה אליו, אלא ע"י לימוד תורתו. ובהתאם לכך הנני להציע, שלקראת היארצייט, ישנן כל אחד את המאמר שנתן כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר ליום הסתלקותו (כולו או חלקו). ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או כשישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בך מנוול זה" (שעה שהיצר מתגבר), יחזור במחשבתו על מאמר זה..."

"...ובענין זה לא נוגע כל כך הכמות, שינון כל המאמר או מחציתו... אלא העיקר היא האיכות, שיהיו חקוקים במוחו, אותיות החקיקה, מים חיים, זוחלין, מי מעין שמחוברים עם המקור, עם עצם הנפש..."

אודות מהותו של מאמר זה, אמר הרבי נשיא דורנו כי זהו "...מאמר שעל ידו יכולים להיות 'בעל הבית' על הנפש הבהמית". והדבר מבואר נדבך על גבי נדבך לאורך המאמר, שלב אחר שלב בסדר והדרגה.

להלן הפרק הראשון (בעיבוד קל ובתוספת כותרות) מתוך עשרים פרקי ה'המשך' "באתי לגני" – מאת הרבי הקודם, רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש

עיקר שכינה בתחתונים היתה

(א) "באתי לגני אחותי כלה", ואיתא (מובא) במדרש רבה (במקומו) לגן אין כתיב כאן אלא לגני לגנוני – למקום שהיה עקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה. ועל ידי חטא עץ הדעת נסתלקה השכינה מארץ לרקיע, וע"י חטא קין ואנוש נסתלקה השכינה מרקיע א' לב' וג', ואח"כ בדור המבול נסתלקה מרקיע ג' לד' וכו'. וכדאיתא (כמובא) במדרש רבה על הפסוק וישמע את קול אלוקים מתהלך בגן – אמר רב אבא מהלך אין כתיב כאן אלא מתהלך, קפיץ ואזיל קפיץ ואזיל (קופץ ועולה קופץ ועולה). ואח"כ עמדו שבעה צדיקים והורידו את השכינה למטה: אברהם זכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לו', ויצחק מו' לה' וכו', עד כי משה שהוא השביעי (וכל השביעין חביבין) הורידו למטה בארץ.

עיקר גילוי אלקות היה בבית המקדש

ועיקר גילוי אלקות היה בבית המקדש, דכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד. וזהו "צדיקים יירשו ארץ ושכנו לעד עליה", דצדיקים יירשו ארץ שהוא גן עדן, מפני מה? לפי שהם משכינים (היינו ממשיכים) בחינת "שוכן עד מרום וקדוש", שיהי' בגילוי למטה. וזהו באתי לגני לגנוני למקום שהי' עיקרו בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה.

תכלית הבריאה – דירה לה' בתחתונים

והענין הוא דהנה תכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות, דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, שיהי' גילוי אלקות למטה ע"י עבודת האדם ע"י אתכפיא (כיבוש היצר והכנעתו) ואתהפכא (הפיכתו לטוב). דנשמה תרד למטה להתלבש בגוף ונפש הבהמית, והם יעלימו ויסתירו על אור הנשמה, ובכל זאת תפעל הנשמה בירור וזיכוך הגוף ונפש הבהמית, וגם חלקו

בעולם. וזהו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד. והוא ע"י העבודה בעבודת הבירורים בבחינת אתכפיא ואתהפכא, וכמאמר "כד אתכפיא סיטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין" [בשעה שכופים את הצד האחר (היפך הקדושה), מתפשט כבוד ה' בכל העולמות].

ביאור ענין אור הממלא ואור הסובב

והנה מה שכתוב בכולהו עלמין, הכוונה על מדריגת האור שהוא בכולהו עלמין בשווה, והיינו אור הסובב כל עלמין שמאיר בכל העולמות בשווה.

(והולך הרבי הקודם ומבאר ענינו של אור הממלא כל עלמין): דבעולמות הרי יש חילוקי מדריגות, דאינו דומה עולמות עליונים לעולמות תחתונים. דבעולמות עליונים מאיר האור בגילוי, ובעולמות התחתונים האור אינו מאיר בגילוי כל כך, ויש שהאור בא בבחינת העלם והסתר. ויש בזה חילוקי מדריגות, וכמ"ש "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים", ואיתא (מובא) במדרש נטה ימינו וברא שמים ונטה שמאלו וברא ארץ. וידוע שיד ימין מורה על האור והגילוי יותר, וזהו וימיני טפחה שמים. דשמים, הכוונה עולמות העליונים – שם הגילוי בבחינת ימין שהוא גילוי האור, והאור עצמו הוא בבחינת גילוי. וארץ, הכוונה עולמות תחתונים שהם מבחינת שמאל שאין האור בגילוי כל כך, וגם האור עצמו בא בבחינת העלם והסתר.

ביאור סדר ההשתלשלות וד' עולמות

כידוע ההפרש בד' עולמות, דכתיב "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו" שהם ד' עולמות אבי"ע (אצילות בריאה יצירה עשיה). בזה האור אינו כמו שהוא באצילות, כמו שהוא בבי"ע (בריאה יצירה עשיה). דאצילות הוא בבחינת 'גילוי ההעלם', ואצילות מלשון אצלו וסמוך, וכן פירוש אצילות מלשון הצלה והפרשה.

העבודה בעבודת הבירורים בבחינת אתכפיא ואתהפכא דוקא. וזהו כד אתכפיא סט"א, כאשר פועל בעבודתו להיות אתכפיא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא, הנה יתרון האור הוא מהחושך דוקא. והיינו דכאשר החושך נהפך לאור, הנה נעשה יתרון האור, שהאור מאיר בגילוי עד אשר יאיר למטה ממש. והיינו שנמשך האור באופן כזה אשר אופן המשכתו הוא בכל העולמות בשווה.

ע"י אתכפיא ואתהפכא, נפעל "ועשו לי מקדש"
 וזהו כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין. בחינת האור שנמשך (הוא) אור הסובב כל עלמין, שאופן המשכתו בבחי' סובב ומקיף בכל העולמות בשווה. ואם כן מאיר גם למטה כמו שמאיר למעלה. וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד, ע"י העבודה דבחינת אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא, הנה נעשה עי"ז יתרון האור, דאסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין שמאיר ומתגלה אור הסובב.

קיצור פרק א': עיקר שכינה בתחתונים. יבאר דכוונת בריאת העולמות שיהי' דירה בתחתונים, ונעשה ע"י אתכפיא ואתהפכא שממשיך אור הסובב, שזהו בכולהו עלמין בשוה.

דאצילות עם היותו בחינת עולם, אבל בכללותו הוא בכלל עולמות האין סוף. מה שאין כן בריאה שהוא התחלת המציאות בבחינת יש מאין. וזהו כל הנקרא **בשמי ולכבודי**, דשמי וכבודי הוא המיוחד בי עדיין, שקאי (מוסב) על עולם האצילות שהוא עולם היחוד וההתכללות, שהאור שם בתכלית הגילוי. דאינו דומה כלל (האור שבאצילות) לכמו שהוא בעולמות בי"ע (בריאה יצירה עשיה). ובבי"ע עצמו יש חילוקי מדריגות בהגילוי אורות - כמו שהם בעולם הבריאה, ועולם היצירה ועשיה.

תוספת ביאור בענין אור הסובב
 אמנם כל זה הוא בהאור שבא להחיות את העולמות בבחינת **ממלא כל עלמין**. אבל בהאור שהוא למעלה משייכות אל העולמות, והוא בחינת אור הסוכ"ע (סובב כל עלמין) שבא בבחינת סובב ומקיף לעולמות, הרי מאיר בכל העולמות בשווה. וזהו בכולהו עלמין, והיינו שאור זה הנה אופן המשכתו הוא בכל העולמות בשווה.

ע"י עבודת האדם נמשך אור הסובב
 אמנם בכדי להמשיך אור זה בכולהו עלמין הוא ע"י

התחדשנו!
בוטאו לבקר
באתר המשודרג
www.tanya.com

הסיפור השבועי

צופה בנשמות

דברים רבים יש לו לכתוב. עד מהרה הוא מגלה כי כבר מילא שבעה עמודים. הוא חש אי נוחות להטריח את הרבי בקריאת המכתב הארוך, ולכן הוא יושב לכתוב מחדש את מכתבו, בתמציתיות ובקיצור.

סוף סוף סיים. עתה בידו שלושה עמודי פוליו מלאים שורות צפופות. הוא מרגיש מוכן להיכנס אל הרבי. ופתאום הוא נזכר בבקשתו של מר גולן, השכן מתל אביב. "כיצד יכולתי לשכוח?!", כעס על עצמו. שבתי ישב לכתוב את שמו של האיש, אך התקשה למצוא מקום פנוי בדף. רק בסוף העמוד האחרון מצא מקום ריק לציון השם ותוכן הבקשה.

אך אבוי, הוא זוכר את שמו של האיש, אולם את שם אימו אין הוא מצליח לזכור. באין ברירה נהג כפי עצת חכמים, לכתוב את שמה של הראשונה בארבע האימהות, שרה אימנו, כשם האם.

הוא נכנס לחדרו הרבי ומסר בידו את המכתב. הרבי, כדרכו, קרא את מכתבו במהירות בלתי נתפסת, ומיד החל לענות על כל שאלותיו, על פי הסדר שכתב. כשהגיע הרבי לסוף המכתב, למקום שבו צוין שמו של השכן, הרים את עיניו אל שבתי, ובמבט רציני שאל: "אפרים בן...?".

שבתי עמד נבוך. מצפוננו ייסר אותו והוא חש כאילו הרבי אומר לו: את דאגותיך שטחת בשלושה עמודים ולא חיסרת דבר, ואילו את דאגת הזולת בקושי זכרת, וגם שכחת את שם אימו!?

הרבי שאל שוב: "אפרים בן...?", ממתין לתשובתו של שבתי, שלא ידע את נפשו. לבסוף לקח הרבי עיפרון וציין

הבחור היה נרגש מאוד לקראת הנסיעה המיוחלת אל הרבי מליובאוויטש. באותה עת, בשנת תשל"ג, טיסה לניו יורק לא היתה דבר שבשגרה וההתרגשות היתה גדולה.

הרב שבתי סלבטיצקי, כיום שליח הרבי באנטוורפן שבבלגיה, סיים אז שלוש שנות לימודים בישיבת 'תומכי תמימים' בכפר חב"ד, ועמד לנסוע לשנת לימודים בחצר הרבי. את ההכנות לנסיעה עשה בבית הוריו בתל אביב.

שבתי סיפר לשכניו ולמכריו על נסיעתו, והציע להם לשגר באמצעותו מכתבים לבקשת ברכה מהרבי. מפעם לפעם נשמע צלצול בפעמון הבית ועוד מכר בא למסור מכתב הממוען לרבי.

הוא כבר עמד לסגור את מזוודותיו לקראת הטיסה כאשר נשמעה דפיקה בדלת. עמד שם שכן ושמו אפרים גולן, מהנדס במקצועו. התברר שבעת האחרונה הוא סובל מבעיה בעמוד השדרה. הוא נבדק בדיקות מקיפות אצל רופאים מומחים, אך הם לא הציעו פתרון לבעיה.

"שמעתי שאתה נוסע אל הרבי מליובאוויטש", אמר האיש. "רציתי לבקש ממך להזכיר אותי לפני הרבי, שיתפלל לרפואתי". שבתי שאל את האיש לשמו ולשם אימו, כמקובל בבקשת ברכה, והאיש השיב כי שמו אפרים בן דבורה. בגלל הלחץ של ההכנות האחרונות לנסיעה לא טרח שבתי לרשום את השמות, והאמין כי יזכור אותם. הוא הבטיח לאיש לבקש ברכה בעבורו.

הנסיעה עברה בשלום. שבתי הגיע אל בית מדרשו של הרבי, ועתה הוא מתכוון לכניסתו ל'יחידות'. כנהוג, הוא מעלה את בקשותיו על הנייר, ואת הדפים האלה ימסור לרבי בהיכנסו אל חדרו.

משפחת אימו, כדי לברר מה עומד מאחורי השם שהוסיף הרבי.

אפרים נשמע ספקן. בתחילה טען כי אין אצל מי לברר. לבסוף נזכר בדודה מבוגרת, שהתגוררה ברוסיה, והביע תקווה כי היא תוכל לשפוך אור על התעלומה. "אתקשר אליך כדי לשמוע מה העלית", הבטיח שבת.

כעבור זמן שוב טלפן שבת אל מר גולן. הפעם היה האיש נשמע נרגש ונפעם. לדבריו, שאל את הדודה מה היה שמה המלא של אימו, כמובן בלי לומר לה דבר על מה שכתב הרבי. הדודה השיבה ששמה היה דבורה.

אפרים ניסה לרענן את זיכרונה ושאל: "אולי היה לה עוד שם?". הדודה הגיבה בהמהום קל, ואז אמרה: "כן, ודאי. בלידתה נתנו לה הורינו את השם דבורה אסתר, אולם כשבגרה לא אהבה את השם השני, אסתר, ולמעשה לא השתמשנו בו. כאשר עלתה ארצה החליטה לא להזכיר שם זה, וכך הוא נשכח לגמרי".

שבת שמע את הדברים בהתרגשות, ומר גולן אמר: "מתברר שצדקת. יש לרבי ראייה שבני אדם רגילים אינם יכולים לתפוס".

בצד הדף, ליד שמו של האיש, את המילים: "דבורה אסתר".

שבת יצא מה'יחידות' נרגש ונסער. הוא חש כי הרבי לימד אותו פרק באהבת ישראל ואכפתיות מהזולת. בה בעת נוכח זה עתה בגילוי רוח קודשו של הרבי, שידע בעצמו את שם אימו של שכנו המהנדס.

בהזדמנות קרובה התקשר אל מר גולן, וסיפר לו בהתרגשות את מה שאירע בעת ה'יחידות'. הוא גם הסביר לו כי הרבי לוקח עמו את הדף, שבו ציין את שמו ושם אימו, כדי להזכירו בתפילה על ציון קברו של הרבי הקודם, למען רפואתו השלמה.

מר גולן אכן היה נרגש ושמח מקבלת הברכה, אולם דוקא באשר לשם אימו הגיב בתמיהה. "מוזר מאוד", אמר, "אני מאמין כי הרבי הוא אדם גדול וקדוש, אבל אימי איננה נקראת אסתר ויש לה רק שם אחד – דבורה!".

שבת, חסיד צעיר ונלהב, הסביר למר גולן כי אם הרבי כתב בכתב ידו את השם דבורה אסתר, אין ספק כי זה שמה המלא של האם. הוא הפציר בו לחקור אצל קרובי

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשוט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת בא

מכת הארבה

הקב”ה שולח את משה להתרות פעם נוספת בפרעה, ובה בשעה גם מודיעו כי יוסיף להכביד את לב פרעה כדי להפליא בו את מכותיו, מה שיביא להאדרת שם ה’ בעולם גם לדורות הבאים.

הפעם על משה להזהיר את מלך מצרים מפני מכת הארבה שמעולם לא נראתה כמותה במצרים וכמוה לא תהיה. הארבה (מין חגב מעופף ורעבתני) יכסה את שמי מצרים, וכשירד על הקרקע, יחסל כליל את מעט הצמחייה הרכה שעוד נותרה לאחר מכת הברד. חגבי הארבה שירחשו בכל מקום יחדרו גם אל תוך הבתים ויטרידו ללא נשוא את יושביהם.

לשמע הדברים דוחקים יועצי פרעה במלך כי ישלח כבר מארצו את עבדיו העבריים. אך פרעה מנסה שוב הצעת פשרה ושואל ”מי ומי ההולכים?” ושוב משיב משה נחרצות: **”בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך, כי חג ה’ לנו”**.

לכך פרעה אינו מוכן. הוא מודיע למשה כי מבחינתו אפשרית יציאת הגברים בלבד. ובראותו כי משה אינו מוותר ומתעקש על יציאת כל העם כולו, מגרשו פרעה מעל פניו.

משה נוטה את מטהו על ארץ מצרים. ולפתע מנשבת רוח קדים על הארץ, נושאת עמה במהלך הלילה נחילי ארבה אדירים. אזהרת משה מתקיימת במלואה.

עד מהירה קורא פרעה למשה ולאהרן ומתחנן כי יתפללו להסרת המכה. תפילתם מתקבלת ורוח מערבית נושאת

את כל נחילי הארבה אל מחוץ לגבול מצרים. אלא ששוב מחזק ה’ את לב פרעה והוא מוסיף לסרב לשחרר את בני ישראל.

מכת החושך

המכה התשיעית, מכת החושך, באה על מצרים בשני שלבים. תחילה משתרר החושך (המוכר לנו) אשר אינו אלא העדר האור. אך למן היום הרביעי הולך החושך ונעשה סמיך ומוחשי, עד כי אין המצרים יכולים לזוז ממקומם. באורח פלא, כבשאר המכות, אין מכת החושך פוגעת כלל בבני ישראל וכמאמר הפסוק: **”...ולכל בני ישראל היה אור במושבותם”**.

עתה כבר מוכן פרעה לאשר יציאת עבדיו העברים כולם, כולל ילדיהם הרכים. רק את צאנם ובקרים, אומר הוא, ישאירו במצרים. משה מבהיר לפרעה בתוקף כי בני ישראל יצאו מארצו עם כל רכושם, ועוד, מוסיף הוא ואומר, גם המצריים יוסיפו ויתנו מצאנם ובקרים לזבוח לה’.

פרעה רותח מזעם ומגרש את משה מעל פניו. הוא מאיים עליו לבל יעז להתייצב עוד לפניו, אחרת – ימיתו.

ויצאו ברכוש גדול

קודם צאתו בפעם האחרונה מעם המלך, מזהיר משה בשם ה’ את פרעה מפני המכה האחרונה בה ימותו כל בכורי מצרים ואף בכורי בעלי החיים. בהלה ופחד עצומים יפלו על המצריים, עד כי שרי המלך ועבדיו יתחננו בפני פרעה בבכיות נוראיות שימהר להוציא את עם ישראל ממצרים, ובלבד שתפסק המגיפה הנוראה. משה מסיים

את דבריו ויוצא בכעס מלפני פרעה.

המכה הבאה העשירית במספר, מבטיח ה' למשה, תהיה האחרונה והאנושה מכולן. בעקבותיה ימהר פרעה לשלח מארצו את בני ישראל ואף ידחוק בהם לצאת בחיפזון. קודם צאתם, מצווה ה', ישאלו בני ישראל כלי כסף וכלי זהב משכניהם המצרים, ובזה תתקיים בהם ההבטחה האלוקית לאברהם אודות סוף גלות צאצאיו במצרים – "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול".

ואכן המצריים, שגאוותם נשברה, כיון שמייקרים הם את בני ישראל ומעריצים את גדולת משה מנהיגם, נענים כולם ברצון לשכניהם העבריים ומשאילים להם את כליהם.

"כזה ראה וקדש"

ערב יציאת בני ישראל ממצרים, בא' בניסן, שנת 2,448 לבריאת העולם, קובע ה' באזני משה ואהרן כי החודש הזה בו יצאו בני ישראל מגלות לחירות, הינו מעתה החודש הראשון למניין חודשי השנה. ובהראותו להם את הלבנה ביום התחדשותה, מלמדם ה' לדורות – "כזה ראה וקדש". כלומר, מידי 29 או 30 ימים, כל אימת שתתגלה שוב הלבנה בהתחדשותה, יקדש בית הדין של חכמי ישראל שבכל דור ודור את החודש, והם אשר יקבעו על פי הראייה את ראש החודש (וכך ידעו גם לחשב את זמנם המדויק של המועדים).

דם הפסח – מגן מפני מכת בכורות

באותו מעמד מצוה ה' את משה ואהרן לומר לבני ישראל להכין שה תמים ביום העשירי לחודש, כדי שיהיה שה מזומן להקריבו ביום י"ד בחודש ניסן ערב יציאתם ממצרים. על כל שה, זכר בן שנה מן הכבשים או מן העיזים, יהיו מנויים חבורת אנשים אשר יקריבוהו ויאכלוהו צלוי באש. הקרבן יישחט בין הערביים ובני החבורה יסיימו לאוכלו באותו הלילה.

בכל בית מבתי ישראל יתנו בני ישראל על מזוזות המשקוף מדם הקרבן, כסימן זיהוי למלאך ה' שיפסח על בתיים במכת הבכורות.

בני ישראל יאכלו את הקרבן עם מצות ומרורים כשהם חגורים ומוכנים לצאת לדרך.

חג הפסח – חג המצות

לאחר זבח הפסח אסורה אכילת חמץ בשבעת ימי חג המצות, על כן יש לבערו מן הבית ומרשות ישראל קודם החג. בימים אלה מותרת אכילת מצות בלבד.

היום הראשון וכן היום האחרון משבעת ימים אלו הינם ימי חג, מקרא קודש, שאסורה בהם כל מלאכה. ביום הראשון מחוייבים בני ישראל באכילת המצות, ואילו בשאר הימים, אף שגם בהם חל איסור אכילת חמץ, מכל מקום אין אכילת המצה בהם חובה כי אם רשות.

קרבן הפסח – ציווי לדורות

משה מכנס את זקני העם ומוסר באזניהם את ציווי ה' אודות קרבן הפסח. בני ישראל מזהירים שלא לצאת בליל ט"ו בחודש מפתח בתיים המסומנים בדם הפסח. בלילה זה יפסח ה' על בתיים ובכורי ישראל לא יפגעו במכת בכורות.

משה מודיעם כי ציווי קרבן הפסח הוא ציווי לדורות. חג הפסח בכל שנה במועדו יהיה לאות ולסימן לבני ישראל שבכל דור ודור. כאשר יתמהו הצעירים לפשר הקרבן וחוקותיו, יספרו להם זקניהם אודות הנס הגדול שאירע לאבותינו במצרים.

בני ישראל משתחווים ומודים על בשורת הגאולה הקריבה ובאה ויוצאים מיד לקיים את מצוות ה'.

מכת בכורות

בחצות ליל ט"ו בניסן מתחילה המגיפה הנוראה במצרים. בזה אחר זה מתים כל בכורי מצרים, מבכורות בית המלוכה ועד לבכורות השפחות, השבויים והאסירים ואפילו בכורות הבהמות.

זעקות שבר ובכיות עולות מכל עבר בכל רחבי הממלכה. ואיסור שבירת עצם ממנו.

זכר ניסי יציאת מצרים לדורות

בסיום פרשתנו מוסיפה התורה ומציינת כמה מצוות, שענינן שמירת זכר ניסי יציאת מצרים בתודעת בני ישראל לכל הדורות:

מצות בכורות: קדושת הבן הבכור (בכורות ישראל קנויים לקב"ה משעה שהצילם במכת בכורות) מחייבת פדייתו מהכהן בכסף; גם הבכור הנולד בעדרי הצאן והבקר, מצווים בני ישראל להעלותו קרבן לה'; את בכור החמור (בהמה טמאה שאין להעלותה כקרבן על המזבח) יש לפדותו בשה.

חג המצות: החמץ אסור באכילה כל שבעת ימי חג הפסח ויש לבערו בימים אלה מרשות ישראל ב"בל יראה ובל ימצא"; היום הראשון והאחרון הינם ימי חג מקרא קודש ואסורים במלאכה, לבד ממלאכה הנדרשת לאכילה; ביום הראשון אכילת המצה היא חובה ואילו בשאר ימי החג רשות.

תפילין: יציאת מצרים מוזכרת רבות בפרשיות התפילין (ובתפילה) ומצות הנחתם בכל יום מימות החול משמשת אות וזיכרון לניסים הגדולים שעשה ה' במצרים לאבותינו וערלים, איסור אכילתו מחוץ למקום הקבוע לסעודה ולנו.

פרעה, שאף הוא עצמו בכור, מחפש בבעתה אחר משה ואהרן, ובפיו התחינה 'מהרו וצאו מארץ מצרים אתם וכל העם, גברים נשים וטף על כל רכושכם וצאנכם'.

המצריים המזועזעים מתחננים ודוחקים בשכניהם העבריים: 'קחו כל מה שתוצו, רק הזדרזו וצאו מארצנו כי אין בית אשר אין בו מת'.

בשל חפזון יציאתם ממצרים אין מספיק בצקם של ישראל לתפוח, וכשאופים הם ממנו צידה לדרך, יוצאות תחת ידיהם מצות.

ביום ט"ו לחודש ניסן, יוצאים כל בני ישראל אל החירות (מאתיים ועשר שנים חלפו מאז ירדתם למצרים, ארבע מאות שנה מאז לידת יצחק וארבע מאות ושלושים שנה משעת כריתת ברית בין הבתרים בין ה' לאברהם). ביוצאי מצרים 600,000 גברים מלבד נשים וילדים, וגם ערב רב מסתפח אליהם.

פטי קרבן הפסח לדורות

לזכר ציווי קרבן הפסח, מלמדת אותנו התורה עתה את חוקי הקרבת ואכילת קרבן הפסח לדורי דורות. בין הדברים מוזכרים איסור אכילת הקרבן על ידי נוכרים וערלים, איסור אכילתו מחוץ למקום הקבוע לסעודה ולנו.

מארז ניגוני חב"ד

מ"ח ניגונים של התבוננות וכיסופים!!
4 דיסקים ב-120 ש"ח בלבד (כולל משלוח)

להזמנות: 052-56-75-770

תמיד אפשר לעשות תשובה

נקודות מעובדות מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

צריך להתאמץ

"כי אני הכבדתי את לבו" (שמות ז', י')

אך עדיין יש מקום לשאול: נכון שרשעתו של פרעה היא שגרמה לנטיילת יכולת הבחירה ממנו, אך בפועל, עכשיו הוא נטול יכולת בחירה, וכיצד ניתן להענישו על שהוא ממאן לשלח את ישראל, כשאין הדבר בכחו וביכולתו? זאת ועוד, אם אין בכחו של פרעה להיענות לציווי ה', לשם מה בכלל התרה בו משה?

מבואר בספר ה'תניא', שאפילו מי שעליו נאמר "אין מספיקין בידו לעשות תשובה", הרי "אם דחק ונתחזק ונתגבר על יצרו ועשה תשובה, מקבלין תשובתו". אמנם לא עוזרים לו ועורמים בדרכו קשיים עצומים, אבל אם הוא מתעקש ושב בכל זאת – מקבלים את תשובתו.

כך גם פרעה – אף שניטלה ממנו הבחירה וה' חיזק את לבו, אילו היה מתחזק ועומד כנגד 'הכבדת הלב', היה יכול לעשות תשובה ולמנוע מעצמו את המכות הנוספות. הואיל ופרעה לא ניסה להתחזק ולהתגבר על 'הכבדת הלב', הוא נשא באשמה על סירובו לשלח את ישראל ולכן היה ראוי לעונש.

הקב"ה מצפה

בדברים אלה טמון לקח נצחי: אם פרעה, הגוי הרשע, היה יכול לשוב בתשובה גם לאחר שהקב"ה הכביד את לבו – קל וחומר יהודי, שנשמתו היא "חלק אלוקה ממעל", ואשר גם בשעת החטא נשאר נאמנה לה' – שתמיד יש בו הכח לשוב בתשובה.

הקב"ה מצפה לתשובתו של כל יהודי. אפילו של מי שנתרחקו כל כך עד שעליהם נאמר: "ואתה הסיבות לבם אחורנית", "מנעת מהם תשובה". אין זה אלא מצב חיצוני בלבד, וברגע שירצו באמת לשוב בתשובה – יוכלו לשוב מיד, כהרף עין.

השבוע אנו קוראים על שלוש המכות האחרונות שניתכו על מצרים, ועל יציאתם של בני ישראל מארץ מצרים. בראשית הפרשה מצוה הקב"ה את משה ללכת אל פרעה ולהתרות בו לקראת מכת הארבה. באותה הזדמנות הקב"ה מבהיר למשה מיד, שפרעה לא יענה לאזהרה, וזאת משום שהקב"ה הכביד את לבו: "כי אני הכבדתי את לבו... למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים".

מכאן למדנו, שמכת הארבה לא באה כעונש על אי היענותו של פרעה להתראה, שהרי הקב"ה הכביד את לבו כדי שלא יסכים לשלח את בני ישראל. לכאורה אין זה הוגן אפוא שהקב"ה הכהו במכות, בעוד הוא עצמו מנע ממנו להיענות לדרישתו.

איבד את הבחירה

מסבירים המפרשים, שבמכות הראשונות אכן היה בידי פרעה כח הבחירה החופשית, ולו רק רצה, היה יכול לשחרר את ישראל. אך מאחר שהרשיע והתריס כנגד ה' – הענישו הקב"ה בנטיילת הבחירה החופשית ממנו.

זה היה עונש של 'מידה כנגד מידה': פרעה התרברב – "מי ה' אשר אשמע בקולו!"; בא הקב"ה והראה לו, שאין הוא ברשות עצמו כלל, ושאפילו בהחלטות שלאחרים יש בחירה מוחלטת – הוא משועבד לגמרי לרצון ה'.

בכך התמלא הפסוק "אשר התעללתי במצרים": התנהגותו של פרעה במכת הארבה הוכיחה עד כמה אין הוא נתון ברשות עצמו. כשעבדיו אומרים לו: "הטרם תדע כי אבדה מצרים", הוא מצוה להשיב את משה ואהרן ואומר: "לכו עבדו את ה' אלוקיכם"; ובה בשעה הקב"ה מאמץ את לבו, ואין הוא מסוגל לוותר ולשחרר את ישראל.

(מתוך הספר "שלחן שבת",

ע"פ 'לקוטי שיחות' כרך ו')

חסידות על הפרשה בא

מידת הביטול – הכלי לישועת ה' ויקחו להם איש שה (יבג)

רבותינו ז"ל אמרו (חולין ה) "אדם ובהמה תושיע ה' – אלו בני אדם שהם ערומין בדעה (כאדם הראשון, רש"י), ומשימין עצמן כבהמה" (דכאי רוח, רש"י). זהו שרמז הכתוב:

"ויקחו להם איש שה" – על האדם לקנות את מידת הביטול בנפשו, ולשים את עצמו כשה, שיש בה מידת הביטול יותר משאר בהמות.
(אור התורה, שמות כרך א' עמ' רפ"ה)

תכלית כל המניעות – גילוי הכוחות הנעלמים

כי אני הכבדתי את לבו (יא)

גזרות פרעה וקושי גלות מצרים לא באו מרצונו החופשי של פרעה אלא מפני שהקב"ה הכביד את לבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו.

כשיהודי נתקל ב'מיצר' – בדברים המונעים אותו מעבודת הבורא, ייתן אל לבו אשר מקור המניעות הוא למעשה הקב"ה עצמו, המבקש לנסותו, כדי שיגלה את כוחות נשמתו.

(משיחת מוצאי ש"ק פרשת וארא תשל"ח)

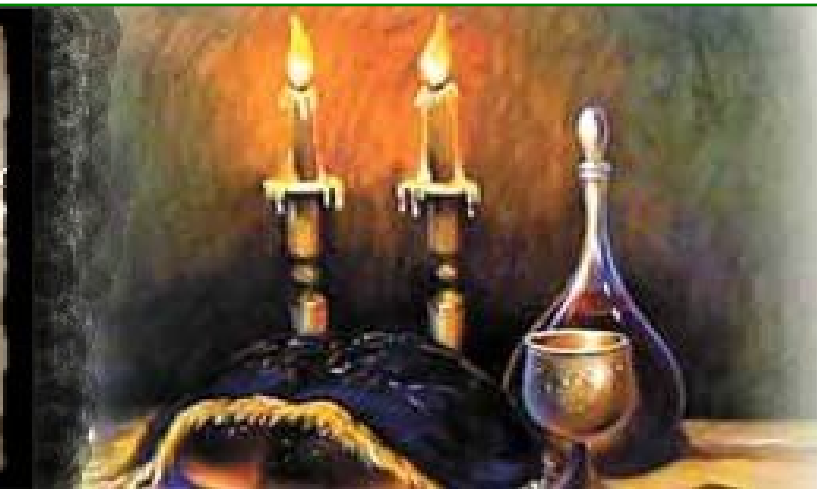
שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:37	16:22	י-ם
17:39	16:36	ת"א
17:37	16:25	חיפה
17:41	16:40	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, ליזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.
נא לשמור על קדושת הגיליון